

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 08/07/2025 11:47
Sayı: E-120.07.03-1659540
2025 AİLE YILI

Sayı : E-85112434-610-6956877

Konu : Soru Önergisi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

- İlgi : a) 27.01.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1572455 sayılı yazınız.
b) 28.01.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1573449 sayılı yazınız.
c) 18.03.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1600185 sayılı yazınız.
ç) 21.03.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1602186 sayılı yazınız.
d) 21.03.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1602196 sayılı yazınız.
e) 02.05.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1621124 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde yer alan soru önergelerine ilişkin Bakanlığımızca hazırlanan cevaplar Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Nuri ERSOY
Bakan

Ek: Liste ve Cevaplar (21 Sayfa)

7/22257 GK 93
7/22437 GK 94
7/25195 - 25197 GK 123
7/25393 - 25394 GK 126
7/25521 - 25522 GK 126
7/27333 GK 152

**AYDIN MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖMER KARAKAŞ'IN 7/22437 ESAS SAYILI
SORU ÖNERGESİNE BAKANLIĞIMIZCA HAZIRLANAN CEVAP**

**Bakanlığımız İlgili Kurumu Olan Radyo ve Televizyon Üst Kurulundan
Alınan Yazıda;**

Televizyonlarda yer alan her türlü yayın, dizi, kadın programları, yemek programları, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu uzmanlarınca titizlikle takip edilmekte ve Kanun hükümlerine aykırı yayınlar için rapor düzenlenmektedir. Bu raporlar ve yayın kopyaları Üst Kurulca değerlendirilerek, gerektiğinde 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'un 32'nci maddesi hükümlerine göre kuruluşlara uyarı, idari para cezası, program durdurma, katalogdan çıkarma, geçici yayın durdurma ve yayın lisansı iptali şeklinde müeyyideler, hukuki sürecin tamamlanması ile uygulanmaktadır.

Anayasa'nın 28'inci maddesi "Basın Hürriyeti" başlığı altında "Basın hürdür, sansür edilemez." hükmünü haizdir. 6112 sayılı Kanun ile televizyon, radyo ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin düzenlenmesi ve denetlenmesi görevi Üst Kurula verilmiş olmakla birlikte, Üst Kurul programları ancak yayımlandıktan sonra ilgili Kanun hükümlerine uygunluk açısından denetlemektedir. Üst Kurulun programlara "yayından önce" müdahale etme, içerikleri hakkında bilgi sahibi olma, içeriklerin yayınlanmasını engelleme veya programları yayından kaldırma yetkisi bulunmamaktadır.

Üst Kurul uzmanları tarafından gerek şikâyet üzerine gerek re'sen yapılan incelemeler sonucunda ilgili yayınlarda 6112 sayılı Kanun'da yer alan yayın ilkelerine aykırılık teşkil eden bir hususun tespit edilmesi durumunda rapor düzenlenmektedir. Üst Kurul tarafından verilmiş olan müeyyide kararlarına www.rtuk.gov.tr adresindeki "Üst Kurul Kararları" bölümünden ulaşılabilmektedir. Bu kapsamda, son 10 yıl içerisinde 6112 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinin 1'inci fıkrasının (f) bendinde yer alan "Toplumsal millî ve manevî değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı olamaz." hükmünü ihlal eden medya hizmet sağlayıcı kuruluşlara, 255 idari para cezası ve 102 program durdurma yaptırımını uygulanmıştır.

Üst Kurul denetleyici bir otorite olarak televizyon, radyo ve isteğe bağlı yayın hizmetlerini mevzuata uygunluk bakımından denetlemektedir. Düzenleyici yönüyle ise zamanın ruhuna uygun, toplumun üstün menfaatinin ön planda tutulduğu mevzuat değişiklikleri yapmaktadır. Yapılan mevzuat değişiklikleri ile yayınların içeriğinin iyileştirilmesi hedeflenmektedir. Nitekim 2018 yılında yapılan mevzuat değişikliği ile radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde, arkadaş bulma amacıyla

kişilerin tanıştırıldığı ve/veya buluşturulduğu programlara yer verilemeyeceği hüküm altına almıştır.

Medya sektörünün aktörleri ve yapımcılarla yapılan çeşitli istişare toplantılarının hukuki ve bağlayıcı bir zemine geçirilmesi amacıyla 18 Ekim 2024 tarihinde Üst Kurul tarafından “Gündüz Kuşağı Programları Hakkında İlke Kararları” yayınlanmıştır. Söz konusu ilke kararları şu şekildedir:

- Özel hayatın gizliliğine saygılı olma ilkesi doğrultusunda kişilerin özel hayatına ilişkin bilgi, belge ve kayıtlar kesinlikle yayınlanmayacaktır. Katılımcılar kendilerinin ya da üçüncü kişilerin özel hayatlarına ilişkin konularda beyanda bulunmaya zorlanmayacaktır. Program sunucusu ve program konuğu uzmanlar ile stüdyo konuklarının yorum ve ifadeleriyle katılımcılara karşı psikolojik şiddet uygulamalarına müsaade edilmeyecektir.
- Kuşak programında kullanılan yorum ve ifadeler ile seçilecek program içeriği toplumun millî ve manevî değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı olmayacak, toplumsal yaşam alanı içerisinde sergilenemeyecek söz ve davranışlara izin verilmeyecektir.
- Editoryal sorumluluk kapsamında, yayının canlı ya da bant yayını olması fark etmeksizin, teknik imkânlar da kullanılarak Türkçenin düzeysiz, kaba ve argo kullanımına izin verilmeyecektir.
- Tüm medya kuruluşlarımızın her çalışanının kanunlardan da önce tamamen insani ve vicdani hassasiyetle yaklaşmaları gereken ilk konu çocuklarımızdır. Kuşak programlarında çocuklar, gençler ve zihinsel engelli bireyler stüdyoya ya da canlı bağlantıya hiçbir surette konuk olarak alınmayacaktır. Konusu itibarıyla bu kitleye yönelik yayınlarda, istismarlara yol açabilecek konuşmalardan, suçlayıcı ve yargılayıcı ifadelerden kaçınılacaktır.
- Cinsel taciz, tecavüz gibi konuları meşrulaştırıcı, hafifletici ve kışkırtıcı yayın yapılmayacaktır.
- Kuşak programında kadına yönelik şiddeti teşvik eden veya kanıksatan, kadınları istismar eden içerikler ile editoryal sorumluluk gereği, program konuklarının veya katılımcılarının da bu anlama gelen yorum ve ifadelerine müsaade edilmeyecektir. Bu çerçevede, Üst Kurul tarafından açıklanan Medyada Kadına Yönelik Şiddetle Mücadeleye İlişkin Etik İlkeler’e aykırı yayın yapılmayacaktır.
- Kuşak programında şiddet unsuru taşıyan konuların işlenmemesine özen gösterilecektir. Şiddet unsurunun yer aldığı konular; şiddeti özendirici veya kanıksatıcı, saldırgan davranış ve tutumları öğretici, şiddete karşı duyarsızlaştırıcı ve şiddeti normalleştirici şekilde sunulmayacaktır.
- Soruşturmanın gizliliği kapsamında, soruşturma aşaması henüz tamamlanmamış olaylar kuşak programlarına konu edilmeyecektir.

- Lekelenmeme hakkı olarak da nitelendirilen kişilerin şeref ve itibarlarının korunmasını sağlamak adına kuşak programlarında aynı konuya tekraren yer verilmemesine özen gösterilecektir.

Yukarıda yer verilen İlke Kararları, özel hayatın gizliliğine özenle yaklaşılması gerektiğini, toplumun millî ve manevî değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı yayın yapılmayacağını, bilhassa çocukların, gençlerin ve zihinsel engelli bireylerin programlara konuk olarak katılamayacağını, şiddetin hiçbir türünün kabul edilmeyeceğini, şiddete karşı duyarsızlaştırıcı ve şiddeti normalleştirecek şekilde olayların sunulmayacağını ve masumiyet karinesine riayet edileceğini detaylı bir şekilde düzenlemektedir. Medya hizmet sağlayıcıların ve yapımcıların gerek 6112 sayılı Kanun'da yer alan "Yayın Hizmeti İlkeleri" gerek Gündüz Kuşağı Programları özelinde hazırlanan İlke Kararlarının çizdiği sınırlar çerçevesinde hareket etmesi beklenmektedir.

Düzenleyici ve denetleyici bir kurum olarak Üst Kurul, 6112 sayılı Kanun'da yer alan "Yayın Hizmeti İlkeleri" başlığı altında düzenlenen 8'inci maddeyle, medya hizmet sağlayıcıların, yayın hizmetlerini yerine getirirken riayet etmesi gereken ilkeleri belirlemiştir. Toplumun inşasında ve kültürümüzde çok önemli yer tutan ailelerin korunması adına ilgili maddenin (f) bendi "Toplumun millî ve manevî değerlerine, genel ahlaka ve ailenin korunması ilkesine aykırı olamaz." hükmünü haizdir. İlgili maddenin 2'inci fıkrasında ise "Radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde, çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel veya ahlakî gelişimine zarar verebilecek türde içerik taşıyan programlar bunların izleyebileceği zaman dilimlerinde ve koruyucu sembol kullanılsa dahi yayınlanamaz." hükmü yer almaktadır. Yasal düzenlemeler çerçevesinde yapılan denetimler Üst Kurulun konuya ilişkin hassasiyetini göstermektedir.

Üst Kurul, yayınların ekrana gelmesini takip eden süreçte yaptığı denetimlerin yanı sıra sektörün önde gelen aktörleriyle bir araya gelerek önleyici nitelikte çalışmalar da yapmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı ve RTÜK iş birliğiyle 27 Ekim 2023 tarihinde gerçekleştirilen "Medya Buluşmaları"nda, medya temsilcileriyle istişarelerde bulunulmuş, çocuk ve gençlerin ruhsal ve fiziksel gelişimlerine olumsuz etki edebilecek yayınlara müsaade edilmeyeceği, toplumsal, kültürel ve manevî değerlerimizin özenle sunulması gerektiği, kadına yönelik şiddet başta olmak üzere şiddetin hiçbir haline müsaade edilmeyeceği vurgulanmıştır. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve RTÜK iş birliğiyle 29 Şubat 2024 tarihinde gerçekleştirilen "4. Medya Buluşması İstişare Toplantısı"nda yapımcılar ve senaristlerle bir araya gelinmiş ve yapımlarda dikkat edilmesi gereken hususlar belirtilmiştir.

Üst Kurul ev sahipliğinde 5 Mart 2024 tarihinde, Kadın ve Demokrasi Vakfı (KADEM) Ankara ve Uluslararası Medya Enformasyon Derneği (UMED) iş birliğinde

düzenlenen "Televizyon Dizilerinde Kadın Paneli"nde kadının medyada temsilinin iyileştirilmesi ve dizi-filmlerdeki şiddet sahnelerinin ortadan kaldırılması yönündeki beklentiler dile getirilmiştir.

Üst Kurul, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın 25 Nisan 2024 tarihinde ortak çalışmasıyla hayata geçirilen "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele IV. Ulusal Eylem Planı Etik İlkeler Rehberi Tanıtım Toplantısı"nda kadına yönelik şiddet konusundaki hassasiyet bir kez daha vurgulanmıştır. "Medyada Kadına Yönelik Şiddetle Mücadeleye İlişkin Etik İlkeler" Üst Kurulun internet sitesinde de bilahare yayınlanmıştır. Toplantıda kuşak programlarına yönelik alınan çok sayıda şikâyetle dikkat çekilerek, programların içeriklerinin kadın eğitimi, çocuk bakımı veya kadın hakları olması yönünde tavsiyede bulunulduğu belirtilmiştir.

Üst Kurul ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı arasında toplumun temel taşlarını oluşturan aile, kadın ve çocukları korumaya yönelik yayınların desteklenmesi ve teşvik edilmesi konusunda iş birliği bulunmaktadır. "Aile ve Çocuk Dostu Yapım ve Dizilerin Teşvik Edilmesine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" ile yayın hizmetlerinde ailenin ve çocukların korunması ilkesini gözeterek, ailenin bütünlüğü ve sürekliliği ile çocuk ve gençlerin fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişimlerini destekleyecek nitelikteki aile ve çocuk dostu yapım ve dizilerin yayınlanmasının teşvik edilmesi amaçlanmakta ve medya hizmet sağlayıcıları teşvik etmek üzere ödüllendirme sisteminin uygulanması hedeflenmektedir.